

**PROJEV PANA HUBERTA WEBERA,
PŘEDSEDY EVROPSKÉHO ÚČETNÍHO DVORA,**

**PREZENTACE VÝROČNÍ ZPRÁVY ZA ROZPOČTOVÝ ROK 2005
RADA ECOFIN, BRUSEL, 7. LISTOPADU 2006**

V případě rozdílu platí mluvený text.

vážené paní ministryně, vážení pánové ministři,
dámy a pánové,

děkuji vám, že jste mě opět pozvali, abych vám prezentoval výroční zprávu Účetního dvora za rozpočtový rok 2005.

Tato výroční zpráva představuje významnou investici zdrojů Účetního dvora rozloženou do období uplynulých dvanácti měsíců. Je vyvrcholením podrobné auditní práce na všech úrovních správy finančních prostředků EU: v Komisi a ostatních orgánech, ve státních správách členských a přijímajících států a u mnoha různých konečných příjemců a recipientů finančních prostředků EU.

Dne 23. října 2006 jsem předložil výroční zprávu za rozpočtový rok 2005 výboru pro rozpočtovou kontrolu Evropského parlamentu a 14. listopadu ji budu prezentovat plenárnímu zasedání Evropského parlamentu.

Kromě této výroční zprávy a výroční zprávy o evropských rozvojových fondech letos Účetní dvůr zveřejnil deset zvláštních zpráv, v nichž předkládá výsledky auditů výkonnosti zahrnujících širokou škálu problémů souvisejících s řízením. I když výsledky těchto auditů se ve výroční zprávě již po řadu let neobjevují, představují nicméně významnou část práce Účetního dvora.

Dříve než přistoupíme ke klíčovým auditním zjištěním Účetního dvora za rozpočtový rok 2005, rád bych připomněl, že Účetní dvůr je podle Smlouvy o EU pověřen každoročně vydat prohlášení o věrohodnosti. Vychází při tom z mezinárodně uznávaných auditních standardů a stanovisek uznávaných odborníků.

Ale nyní ke konkrétním skutečnostem:

Zavedením **akruálního účetnictví** na začátku roku 2005 se do středu pozornosti dostala otázka **spolehlivosti účtů**. Komise úspěšně a pozoruhodně rychle zavedla nový účetní systém a nyní nabízí další klíčové informace, které jsou výrazně kvalitnější, než informace poskytované starým účetním systémem na hotovostním základě. Účetní dvůr zjistil, že až na několik málo nedostatků poskytuje konsolidovaná účetní závěrka **obecně spolehlivý obraz o finanční situaci** Evropských společenství k 31. prosinci 2005.

Pokud jde o **legalitu a správnost** uskutečněných operací, situace **se od loňského roku celkově významně nezměnila. V mnoha oblastech výdajů stále neexistuje přiměřený systém pro řízení rizika. V důsledku této skutečnosti nemohl Účetní dvůr než podmínit své stanovisko k těmto oblastem výdajů výhradami.**

V této souvislosti je třeba podotknout, že hlavním důvodem vzniku většiny chyb je skutečnost, že příjemci – zemědělci, orgány místní správy, projektoví manažeři – žádají více, než nač mají nárok. Vysvětlení se pohybují od prosté nedbalosti či chyby, přes nedostatečnou znalost složitých pravidel až po domnělé pokusy o zneužití peněžních prostředků z rozpočtu EU. Ačkoliv za správu rozpočtu způsobem, který řádným prováděním preventivních opatření a kontrol riziko nesrovnalostí sníží, odpovídá Komise, je v oblastech společného řízení povinnost převzít břímě odpovědnosti také konkrétně na členských státech.

Rád bych se proto podrobněji zmínil o auditních zjištěních Účetního dvora týkajících se společné zemědělské politiky a strukturálních opatření, jež obě patří ke společně řízeným činnostem.

Platby v rámci **výdajů na společnou zemědělskou politiku** jsou ve svém úhrnu stále významně postiženy chybami. Avšak pokud jde o rok 2004, Účetní dvůr zjistil, že integrovaný administrativní a kontrolní systém (IACS), který celkově pokrývá 56 % výdajů na zemědělství, funguje efektivně, pokud je řádně používán. V praxi to znamená v EU-15 s výjimkou Řecka. V nových členských státech nebyly tyto systémy ještě plně účinné, i když v průběhu prvního celého roku členství těchto států již fungovaly.

U zemědělských výdajů mimo rámec IACS, včetně významných oblastí výdajů, jako jsou výdaje na olivový olej, rozvoj venkova a vývozní náhrady, trvá i nadále významný výskyt chyb daný povahou těchto výdajů a nedostatečnými kontrolními systémy.

Pokud jde o **strukturální operace**, sdělení se oproti loňskému roku nijak nemění. Účetní dvůr zjistil v prohlášeních o výdajích významný výskyt chyb, z nichž některé jsou systematické, a u všech auditovaných programů rovněž identifikoval nedostatky v systémech dohledu a kontroly členských států. Například v rámci běžného programového období zjistil Účetní dvůr významné chyby, pokud jde o vykázané výdaje na projekty, u 60 z 95 kontrolovaných projektů mimo jiné v oblasti infrastruktury a

odborné přípravy. Tyto chyby se týkaly nevzniklých výdajů, nezpůsobilých výdajů a nedodržování pravidel zadávání veřejných zakázek. Účetní dvůr rovněž zjistil nedostatky v kontrolách u všech auditovaných programů. Patřily k nim neexistující nebo nedostatečné každodenní kontroly řízení, nedostatečné průběžné certifikace výdajů a nedostatečná průkaznost dokumentace.

Účetní dvůr vypracovává prohlášení o věrohodnosti se sdělením více méně podobného obsahu už dvanáct let a domnívá se, že tato situace by se měla řešit kombinací různých opatření:

Zaprvé, pravidla, jimiž se řídí výdaje, by se měla co nejvíce zjednodušit. Zvláště je třeba eliminovat vše zbytečně složité, a to tak, že se vyvarujeme pravidel a požadavků, které nepřispívají k plnění cílů výdajů. U výdajových programů by se tak například mohlo více využívat paušálních sazeb a jednorázových plateb nebo zjednodušených pravidel pro zadávání veřejných zakázek a pro granty.

Zadruhé, mělo by se provádět hodnocení přirozeného rizika způsobů řízení, které by bylo zohledněno při zřizování, provádění a kontrole režimů.

Zatřetí, měl by existovat souvislý a logický řetězec efektivních vnitřních kontrol založených na společných zásadách a standardech, jejichž výsledky by byly přístupné všem zúčastněným stranám.

A konečně, ve všech rozpočtových oblastech by se měl používat efektivní systém sankcí.

Tyto zásady byly stanoveny již ve stanovisku Účetního dvora č. 2/2004 k modelu jednotného auditu.

Mnohá doporučení Účetního dvora přijala Komise již ve svém akčním plánu na zřízení **integrovaného rámce vnitřní kontroly**. Účetní dvůr tuto iniciativu vítá a bude její vývoj pozorně sledovat a posuzovat dopad přijatých opatření.

Mnohá opatření navrhovaná Komisí vyžadují, aby členské státy převzaly odpovědnost. V této souvislosti jsem ve svém projevu k radě Ecofin v červnu 2006 mimo jiné uvedl, že pokud je IACS správně uplatňován, je plně účinným nástrojem omezování rizika nesprávných plateb na přijatelnou úroveň. To ukazuje na nutnost a důležitost spolupráce na úrovni členských států při budování funkčních a efektivních kontrolních systémů. V rozporu s tím, co se v nedávné době tvrdilo, neslouží potvrzení o shodě k zajištění legality a správnosti plateb na úrovni příjemců. Rozhodnutí o shodě se používají k o několik let zpožděným paušálním opravám za účelem kontroly systémových nedostatků a ve většině případů nemají pro příjemce pomoci žádné finanční důsledky. Účetní dvůr má za to, že systém pro zpětné získávání nesprávných plateb by se měl rozšířit, a to tak, aby zahrnul především konečné příjemce. Tato připomínka se ve stejné míře vztahuje i na strukturální fondy.

Základní pravdou je, že povědomí v rámci státních správ různých členských států o potřebě posílit vzájemnou spolupráci a národní systémy vnitřní kontroly dále zlepšovat se zvyšuje. Posílení auditních činností jak příslušnými útvary interního auditu státní správy jednotlivých členských států, tak národními orgány odpovědnými za externí audit může znamenat výrazný přínos. Kromě snahy o zlepšení fungování systémů vnitřní kontroly, které pokrývají výplatu finančních prostředků EU, by měl mít tento příspěvek rovněž podobu návrhů na zjednodušení těchto systémů.

Účetní dvůr se nadále hlásí k úzké spolupráci s **kontrolními orgány členských států** Evropské unie. V praxi to znamená provozní podporu poskytovanou Účetnímu dvoru při kontrolách na místě, výměnu odborných informací a znalostí, společný vývoj materiálů pro praktickou a technickou pomoc a společné audity. V současné době probíhají intenzivní přípravy na letošní prosincové setkání kontaktního výboru vedoucích představitelů nejvyšších kontrolních institucí Evropské Unie a Evropského účetního dvora. V této souvislosti má Účetní dvůr v úmyslu navrhnout společný audit systémů vnitřní kontroly členských států v kontextu strukturálních fondů. Jinou společnou činností v oblasti auditu, která je nyní zvažována, je iniciativa německého Spolkového účetního dvora, jež se týká finančních oprav v členských státech.

V příštích několika letech bude řízení rozpočtu EU čelit řadě zásadních výzev, k nimž patří začátek období **nového finančního výhledu** se změnami výdajových režimů, dokončení a uzavírání současných výdajových programů, zavádění **režimu jednotné platby pro zemědělce** a potřeba **konsolidace rozšíření** z roku 2004 a současné přijetí dvou nových členských států.

Dovolte mi, abych svůj projev uzavřel konstatováním, že:

- zajištění efektivního řízení, a tedy i odpovídající kontroly představuje pro Evropskou unii značnou výzvu, zvláště s ohledem na její rozšiřování;
- Komise podnikla významné kroky směřující ke zlepšení vlastní organizace a posílení své odpovědnosti. Zavedení účetnictví na akruální bázi je značným úspěchem, je však třeba vyřešit zbývající nedostatky, aby byla zajištěna úplnost a přesnost finančních výkazů;
- systémové nedostatky u větší části rozpočtu plateb a trvale vysoká míra chyb představují překážku, kterou je třeba překonat. Kontrola a řízení se musí zlepšit, zvláště na úrovni členských států.

Jak jsem již předestřel výboru pro rozpočtovou kontrolu, všichni bychom měli usilovat o to, aby Evropská unie řídila svůj rozpočet efektivně a na základě jasných a adekvátních pravidel. To v konečném důsledku může být všem občanům Unie jediné ku prospěchu.

Děkuji vám za pozornost.